

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

4. De inuoluntario ex concupiscentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

CONCLUSIO I.

12. *Actus quos elicit, aut imperat voluntas ex metu quocunque sunt voluntarij simpliciter, hoc est sufficienter ad hoc ut possint esse peccaminosi, aut boni, licet aliquando sint involuntarij secundum quid.* Hæc est communis & probatur prima pars, quia non obstante metu quocunque, non privante præsertim usu rationis, de quo non loquimur, posset ponere actionem, vel non ponere; hoc autem sufficit ad hoc ut sit voluntarium simpliciter in sensu explicato: ergo.

Probatur secunda pars, quia aliquando actio, quæ procedit ex metu, fit cum magna displicentia facientis & quidem tali ut non esset eam facturum nisi ob metum; hoc autem est quod intelligimus per esse involuntarium secundum quid; Dixi autem, quod actio aliquando sit sic involuntaria, quia non est necessarium, quod fiat ita semper: nec enim esset talis, quando ex se absque metu esset indifferens & non curaret quis eam facere, si proponeretur ipsi. Aduerte autem hanc considerationem involuntarietatis secundum quid parum facere ad propositum, ad quod sufficit cognoscere quod illa actiones sint simpliciter voluntariæ ac liberæ, quod resolutum est in prima parte conclusionis: contra quam.

Obijciat, Ex Philosopho 3. Ethic. 1. nemo sponte, 1. voluntarie suarum rerum iacturam facit: ergo proijciens merces in mare ob metum submersionis non agit voluntarie simpliciter, & consequenter falsa est illa prima pars conclusionis.

Confirmatur: quia suscipiens baptismum ob metum non esset rite baptizatus; nec contrahens Matrimonium ob metum esset rite matrimoniatum: sed huius non est alia causa, quam quod consensus eorum non esset simpliciter liber: ergo.

Respondeo explicando Philosophum, qui vult tantum quod nemo sponte faciat iacturam suorum bonorum nisi ob aliquod aliud bonum; vel quod non faciat iacturam sponte hoc est absque renitentia. Vnde negatur consequentia.

Ad confirmationem Respondeo Baptismum valere, si habeatur consensus internus verus, etiam si metu extorqueretur.

Quod si Matrimonium metu initum cum consensu vero interno alias sufficiente, non valeat in foro interno, in quo cognoscitur ille consensus verus adesse, hoc non erit ob defectum consensus vere liberi; sed ex eo quod ulterius requirantur ad consensum matrimoniale alia circumstantiæ, sicut post Con. Trid. requiritur præsentia Parochi, quarum conditionum una merito posset esse, quod consensus non esset extortus metu saltem gravi & ex natura sua vehementer impellente.

Hinc patet metum non excusare à peccatis factis ob metum, unde ob metum nullum licet mentiri, aut fornicari, aut negare fidem. Fieri tamen posset ut aliqua essent prohibita sine metu, quæ non prohiberentur peccato metu, sic est prohibita omisso auditionis sacri festo, si non sit metus mali magni, quæ non est prohibita, posito tali metu.

QVÆSTIO IV.

De Involuntario ex concupiscentia.

PER concupiscentiam intelligitur affectio illa grata, quæ sentitur ad propositionem boni delectabilis, & habet vim alliciendi voluntatem ad prosecutionem ipsius & ad applicanda ad hoc media, & queritur an actio quæ fit ex antecedenti huiusmodi concupiscentia sit involuntaria.

CONCLUSIO.

13. *Quod fit ex concupiscentia quacunque antecedenti non præcipiente usum rationis sit voluntarie simpliciter, quamvis possit dici aliquando fieri involuntarie secundum quid.* Hæc est communis & patet prima pars, quia nulla talis necessitas impellit voluntatem sic, quin physice possit non agere: ergo quod fit ex illa est voluntarium ac liberum simpliciter. Probatur 2. pars, ex dictis paulo ante de factis ex metu, quia prorsus est eadem ratio aliquando, ut cum quis ex concupiscentia alicuius boni applicat medium aliis displicens, verbi gratia si quis interfici-

cere vellet filium ex concupiscentia honoris vani.

CONCLUSIO II.

14. *Concupiscentia auget voluntarium secundum conceptum voluntarietatis, in quo non involuitur ratio libertatis; minuit vero ipsum secundum conceptum voluntarietatis libertatis.* Hæc est communis, & patet prima pars, quia quod fit ex concupiscentia fit cum maiori propensione & minori cum renitentia ex natura rei, & in casu, quo non supponerentur habitus diminuentes allicientiam ipsius, loquor autem de eo, quod fit directe & primo ex concupiscentia; nam si loquamur de mediis applicatis ad consecutionem finis desiderati ex concupiscentia, posset fieri quod non auget voluntarium in hoc sensu, magis quam metus, quia ut dixi conclusione præcedenti illa posset applicari cum æquali difficultate ac renitentia voluntatis. Secunda pars patet, quia posita concupiscentia magis determinatur voluntas ad unam partem, & sic minus indifferens ad utramque est, quod est ipsius libertatem minuire.

Hinc patet quando metus dicitur minuire voluntarium & concupiscentiam augere, hoc debere intelligi, non de voluntarietate indifferentiæ, sed de alia; & præterea id debere intelligi quoad illa, quæ directe quis facit ex concupiscentia & metu; non quoad omnia quæ simul ex concupiscentia, quia tam involuntarie applicantur aliqua media ad consecutionem alicuius finis concupiti, quam quis ex metu proijcit merces in mare, sed & hæc etiam considerationes paræ sunt utilitatis ad propositum.

QVÆSTIO V.

De involuntario ex ignorantia.

Triplicem considerat Auctores ignorantia, antecedentem, concomitantem, & subsequentem. Antecedens est negatio cognitionis, ob quam fit actio, quæ aliis si adesset cognitio non fieret: talem habet, qui interficit hominem, quem putat esse feram, & quem non interficeret, si cognosceret quod esset homo, Concomitans est negatio cognitionis habita dum quis operatur, quæ tamen non est causa ut fiat actio, quia quantum haberetur cognitio, adhuc fieret actio; Talem habet, qui interficit hominem, quem existimat esse feram, & quem tamen interficeret, si cognosceret ipsum esse hominem. Subsequens est, quam quis intendit, quatenus posset eam non haberet, si vellet, & id omisit data opera, meoque iudicio melius vocaretur libera, quia sic ex nomine magis pateret eius natura.

CONCLUSIO I.

15. *Ignorantia antecedens facit, ut actus non sit voluntarius quatenus tendit in rationem ignoratam, & si quis habuit volitionem actualem aut habitualement moraliter manentem in ipso, qua nollet tendere in illam rationem, actus, ut tendit in illam rationem, est involuntarius; si vero non habet talem volitionem, actus non est involuntarius ut tendit in illam.* Hanc puto in re esse communem, & patet prima pars, quæ sine dubio est communis, quia ut sit voluntarius debet esse ex cognitione: non est autem: ergo non est voluntarius. Probatur secunda pars, quia actum esse involuntarium est esse contra inclinationem operantis, est autem talis in casu: ergo. Probatur denique tertia pars, quia tum non est contra inclinationem ut patet.

CONCLUSIO II.

16. *Actus procedens ex ignorantia concomitanti non est voluntarius nec involuntarius: non est tamen peccaminosus, quamvis esset talis, si fieret sine ignorantia.* Probatur prima pars, quia non fit ex cognitione. Probatur secunda pars quia non est contra inclinationem voluntatis quæ supponitur inclinationem habere, vel actualem vel habitualement ad ipsum eliciendum. Probatur denique tertia pars, quia eatenus esset, quatenus procederet à mala inclinatione, sed non procedit: tam enim procederet, si non esset illa, quam si esset, ut patet.

Dd 3 CON